

Informace ze Sociálně právní poradny 6/2024

Dohody konané mimo pracovní poměr zatím beze změn

Od července měla veškeré výdělků dohodářů prostřednictvím zaměstnavatelů evidovat Česká správa sociálního zabezpečení s tím, že při existenci více dohod a při překročení určitých měsíčních limitů výdělku jim vznikne povinná účast na sociálním pojištění. Zaměstnavatelé a účetní experti však dosáhli toho, že tato úprava platit nebude. Zůstalo jen to, že od července musí zaměstnavatel všechny dohody hlásit ČSSZ. Další změny mají platit až od roku 2025 a podle webu Peníze.cz mají vypadat takto:

Zaměstnanec si v každém měsíci určí jednu hlavní, takzvanou oznamovanou dohodu, kterou pak zaměstnavatel ohlásí ČSSZ – vlastně si ji zarezervuje. Limit této hlavní dohody nemá přesáhnout 25 % průměrné mzdy (aktuálně 10 500 Kč) a zaměstnavatel bude vědět, že z ní nebude odvádět pojistné, ale pouze daň z příjmu ve výši 15 % jako dosud. Rezervaci bude možné kontrolovat v systému ČSSZ. Zaměstnavatelé v něm uvidí, že u konkrétního zaměstnance už je či není oznámena nějaká dohoda. Ostatní dohody se pak budou posuzovat jako zaměstnání - buď malého rozsahu, kde je příjem nižší než 4 000 Kč měsíčně a pojistné se neodvádí, nebo s příjmem 4 000 Kč a vyšším jako standardní zaměstnání s povinným placením pojistného.

Jak se počítá odměna advokáta?

Odměny advokátů upravuje vyhláška č. 177/1996 Sb. zvaná advokátní tarif. Jsou tu stanoveny dva typy odměny, a to smluvní a mimosmluvní odměna. Advokát se s klientem může dohodnout i tak, že část práce v jedné věci bude účtovat za smluvní odměnu a část za mimosmluvní.

Smluvní odměnu si advokát s klientem mohou svobodně domluvit. Advokátní tarif pouze říká, že smluvní odměna musí být přiměřená a nesmí být ve zřejmém nepoměru k hodnotě a složitosti věci. Lze sjednat paušální odměnu za vyřízení věci jako celku, určitým procentem z hodnoty předmětu sporu s přihlédnutím k jeho výsledku nebo podle množství času, zpravidla hodin, kdy se advokát věci věnuje. V posledním případě se odměna určí dohodnutou sazbou zpravidla za hodinu nebo i za minuty činnosti advokáta. Z pohledu klienta nelze vždy ověřit čas, který advokát na věci strávil, třeba jak dlouho psal nějaké podání. Je to věc důvěry a klient s tím musí být srozuměn již při sjednávání časové odměny.

Při nesjednání smluvní odměny platí odměna mimosmluvní, která se vypočte podle sazby stanovené za jeden úkon právní služby a podle počtu úkonů. Stejně soud vyčíslí povinnost strany, která prohrála soudní spor, nahradit úspěšné straně náklady jejího právního zastoupení. Od určité výše obratu je advokát plátcem DPH a klient, respektive protistrana, tak v jeho odměně ještě zaplatí státu DPH.

Sazba se řídí výpočtovým základem, tzv. tarifní hodnotou. Například v dědických věcech se za tarifní hodnotu považuje obvyklá cena majetku zůstavitele odpovídající výši dědického podílu klienta. U vypořádání společného jmění manželů se vychází z poloviny hodnoty všech jednotlivých věcí, pohledávek a dluhů, které strany učinily předmětem vypořádání.

Platí tato tabulka:

Tarifní hodnota	Sazba odměny za 1 úkon
do 500 Kč	300 Kč
přes 500 Kč do 1 000 Kč	500 Kč
přes 1 000 Kč do 5 000 Kč	1000 Kč
přes 5 000 Kč do 10 000 Kč	1500 Kč
přes 10 000 Kč do 200 000 Kč	1500 Kč a 40 Kč za každých započatých 1000 Kč, o které hodnota převyšuje 10 000 Kč
přes 200 000 Kč do 10 milionů Kč	9100 Kč a 40 Kč za každých započatých 10 000 Kč, o které hodnota převyšuje 200 000 Kč
přes 10 milionů Kč	48300 Kč a 40 Kč za každých započatých 100 000 Kč, o které hodnota převyšuje 10 milionů Kč.

Zvláštní režim mají tzv. formulářové žaloby, typické například pro dluhy za jízdy na černo, které tarif definuje jako „návrh podaný na ustáleném vzoru uplatněném opakovaně týměž žalobcem ve skutkově i právně obdobných věcech“. Zde se sazby za úkon pohybují od 200 do 500 Kč podle výše žalované částky.

Ministerstvo spravedlnosti dalo nedávno po dlouhé době zelenou zvýšení tarifní hodnoty u některých položek. Například ve věcech týkajících se nezletilých dětí, ve věcech z oblasti sociálního zabezpečení, důchodového, nemocenského a zdravotního pojištění se bude za tarifní hodnotu považovat částka 5 000 až 10 000 Kč. Sazba mimosmluvní odměny za jeden úkon tak bude podle tabulky 1 500 Kč (nyní to je 1 000 Kč).

Rozlišují se úkony hlavní a poloviční - za ty náleží polovina odměny za hlavní úkon. Hlavním úkonem je například převzetí zastoupení, písemné podání ve věci samé nebo účast při jednání soudu nebo jiného orgánu za každé započaté dvě hodiny. Polovičním úkonem je například jednoduchá výzva k plnění nebo návrh na vydání předběžného opatření. Za každý úkon ještě navíc vždy náleží režijní paušál v aktuální výši 300 Kč. Advokát má také právo na náhradu za promeškaný čas 100 Kč za každou půlhodinu při cestě do jiného místa, než má sídlo, a dále při nezaviněném zpoždění jednání nebo jednání, na které přijel a které se bez viny jeho klienta nekonalo.

U úkonů mimořádně obtížných, zejména je-li k nim třeba použití cizího práva nebo cizího jazyka, nebo u úkonů právní služby časově náročných může advokát zvýšit mimosmluvní odměnu až na trojnásobek. Naopak může svoji mimosmluvní odměnu snížit až o polovinu a tarif pro to neuvádí žádný zvláštní důvod.

V našem právu existuje zásada neformálnosti právních úkonů, což znamená, že veškeré ústní právní jednání je platné, pokud pro ně zákon výslovně nepředepisuje písemnou formu s tím, že jinak je neplatné. Smlouva o poskytnutí právní pomoci je smlouvou příkazní, u které občanský zákoník písemnou formu nevyžaduje. Smlouva proto může být jen ústní. Písemná forma je splněna i tehdy, dohodnou-li se advokát klientem e-mailem. V každém případě je advokát povinen klientovi odměnu nejpozději po skončení věci vyúčtovat. Pokud klient s vyúčtováním nesouhlasí, může se obrátit na Českou advokátní komoru coby orgán příslušný k mimosoudnímu řešení spotřebitelského sporu nebo na soud.

Za Sociálně-právní poradnu Václava Baudišová